

Geweld niet het monopolie van grote steden

Toename geweldsdelicten in middelgrote steden

De laatste vier jaar treedt een geleidelijke daling op van het aantal misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht. Deze daling komt geheel voor rekening van het mindere aantal vermogensmisdrijven. De geweldscriminaliteit neemt toe, het meest in gemeenten van 50 tot 100 duizend inwoners.

Er bestaat een nauwe relatie tussen het inwonertal van een gemeente en het aantal geregistreerde misdrijven. Er geldt: hoe meer inwoners, hoe meer gepleegde criminaliteit. Om de verschillende gemeentegroottes goed te kunnen vergelijken, wordt gekeken naar het aantal misdrijven per 100 duizend inwoners van 12 tot 80 jaar.

In 1997 zijn per 100 duizend inwoners van 12 tot 80 jaar 8,6 duizend misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht geregistreerd. De gemeenten van 50 tot 100 duizend en boven de 100 duizend inwoners hebben met respectievelijk 10,1 duizend en 12,9 duizend misdrijven fors meer misdrijven per 100 duizend inwoners. In de kleinere gemeenten ligt deze geregistreerde criminaliteit ruim de helft lager.

Ondanks de toename van het aantal 12- tot 80-jarigen in gemeenten met meer dan 100 duizend inwoners zijn in de periode 1994-1997 zeven procent minder misdrijven geregistreerd.

Meer agressief gedrag

Bij geweldsmisdrijven en misdrijven tegen de openbare orde en vernielingen (de meer agressievere delicten) in gemeenten met 50 tot 100 duizend inwoners is een tegengestelde beweging te zien. Het aantal inwoners in deze gemeenten neemt af maar het aantal misdrijven daarentegen stijgt. In de periode 1994-1997 is

het aantal geweldsmisdrijven per 100 duizend inwoners van 12 tot 80 jaar met 62 procent toegenomen, het aantal vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde nam toe met 23 procent. Een soortgelijke ontwikkeling is te zien bij de geweldsmisdrijven in gemeenten met 5 tot 20 duizend inwoners.

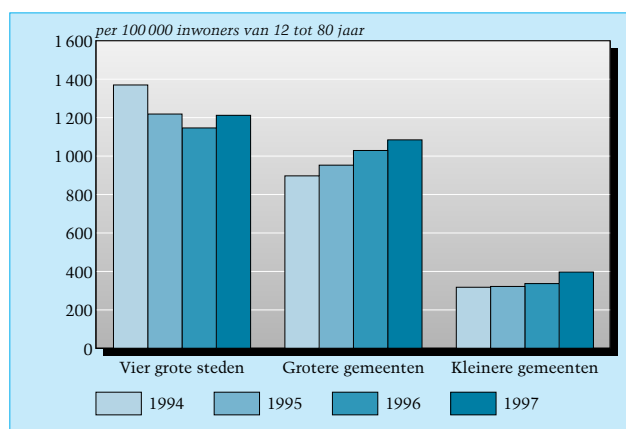
In gemeenten met 100 duizend inwoners en meer is een omgekeerde trend te zien bij de vermogensmisdrijven: ondanks een toename van de bevolking treedt een daling van dit soort misdrijven op.

Minder geweld in grote steden

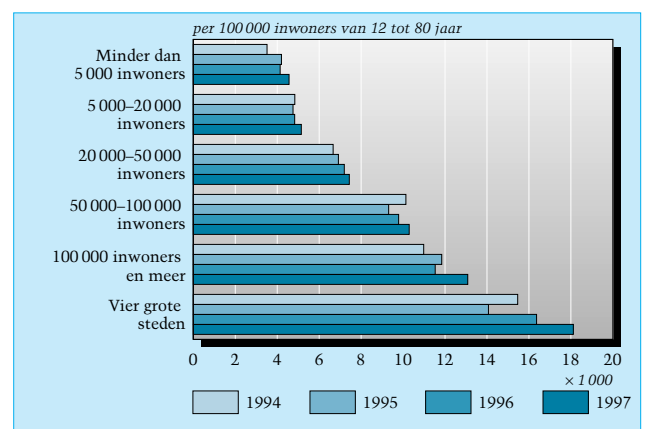
De geweldsmisdrijven zijn in drie categorieën verdeeld: seksuele delicten, misdrijven tegen leven en persoon, en diefstal met geweld. Deze laatste categorie verschilt van misdrijven tegen leven en persoon. In het laatste geval is de persoon fysiek bedreigd of mishandeld.

Wie denkt dat geweld een probleem is van de grote steden, krijgt daarvoor geen bevestiging in de cijfers. Het totale aantal geweldsmisdrijven per 100 duizend inwoners van 12 tot 80 jaar, is in de periode 1994-1997 toegenomen met ruim twaalf procent. De grootste groei (25 procent) van de geweldsdelicten zit in de gemeenten met minder dan 100 duizend inwoners. Opvallend is de daling van twaalf procent van het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven in de vier grote steden.

Geweldsmisdrijven naar gemeentegroottegroep

Misdrijven tegen het Wetboek van Strafrecht naar gemeentegroottegroep

De seksuele delicten nemen het meest toe in gemeenten met minder dan 100 duizend inwoners. Geweld tegen leven en persoon komt het meest voor in gemeenten boven de 100 duizend inwoners en is ten opzichte van 1994 het meest toegenomen. Met andere woorden, de vier grote steden laten in elk van de drie soorten geweldsdelicten de minste groei (geweld tegen leven en persoon) of zelfs een daling (seksuele delicten en diefstal met geweld) zien. De categorie diefstal met geweld neemt relatief af in elke gemeentegroetgroep, het meest in de vier grote steden.

Geweld door jongeren

Het aantal geweldsmisdrijven van jongens is in de periode 1994-1997 met vijftig procent toegenomen tot 1282 per 100 duizend jongens (12 tot 18 jaar). Geweldscriminaliteit door meisjes is in deze periode verdubbeld tot 202 misdrijven per 100 duizend meisjes, maar blijft absoluut ver achter bij die onder jongens.

De geweldscriminaliteit door jongens in de periode 1994-1997 is in de vier grote steden toegenomen met ruim twintig procent. Bijna één op de vijftig jongens is als verdachte gehoord door de politie. Diefstal met geweld wordt het meest door jongens gepleegd. Dit misdrijf is met drie procent toegenomen en wordt door negen op de duizend jongens gepleegd.

Seksuele delicten en geweld tegen leven en persoon zijn ten opzichte van 1994 elk met 44 procent toe genomen. Het aantal gehoorde jongens in 1997 is respectievelijk 220 en 870 op de 100 duizend jongens van 12 tot 18 jaar. Geweldsmisdrijven door meisjes zijn in de periode met 54 procent toegenomen tot 210 delicten op de 100 duizend van 12 tot 18 jaar. Het zijn voornamelijk geweldsmisdrijven tegen leven en persoon waarvan de meisjes worden verdacht.

Gehoorde jongens

De geweldsmisdrijven door jongens in gemeenten met meer dan 100 duizend inwoners zijn met 62 procent het meest toegenomen.

Drie op de honderd jongens zijn gehoord in verband met een geweldsmisdrijf. De seksuele misdrijven zijn met 79 procent toegenomen tot bijna drie op de duizend. Bijna verdubbeld zijn de geweldsmisdrijven tegen leven en persoon. Hiervan is één op de vijftig jongens als verdachte gehoord.

Diefstal met geweld door jongens neemt met twee procent het minst toe. Toch worden nog zeven op de duizend jongens verhoord in verband met dit type misdrijf. Het aantal meisjes dat gehoord is in verband met geweldsmisdrijven is met 90 procent toegenomen tot ruim vijf op de duizend. Ook hier is het merendeel verdacht van een misdrijf tegen leven en persoon.

De geweldsmisdrijven waarvan jongeren zijn gehoord, nemen in gemeenten met minder dan 100 duizend inwoners ook flink toe. Deze toename is onder meisjes groter dan onder jongens, respectievelijk 171 en 44 procent. Voor beide groepen geldt dat misdrijven tegen leven en persoon het meest voorkomen. Bij de jongens worden 680 op de 100 duizend 12- tot 18- jarigen als verdachten gehoord en bij de meisjes is dit aantal bijna 175.

Registratiebereidheid

De stijging in de politiecijfers is voor een deel het gevolg van een toenemende registratiebereidheid, die overigens niet voor elke gemeentegroetgroep even groot is. In de steden met meer dan 100 duizend inwoners besteedt de politie meer aandacht aan de registratie van geweldsmisdrijven. Het grotestedenbeleid kan hier van invloed zijn.

Hoewel de stijging van geweldsdelicten door jongeren op zich reden tot zorg geeft, moet niet vergeten worden dat minder dan één procent van de minderjarigen verdacht wordt. Dit betekent dat in de vier grote steden bijna iedere *dag* één jongen gehoord wordt als verdachte in een geweldszaak. In de overige steden met meer dan 100 duizend inwoners worden per *week* bijna twee jongens gehoord. ◀

Frits Huls